

I. PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Bậc tiểu học là bậc học quan trọng - là nền tảng của hệ thống giáo dục quốc dân, đặt cơ sở ban đầu cho việc hình thành và phát triển toàn diện nhân cách của con người. Chính vì vậy việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện là hết sức cần thiết nhằm tạo điều kiện cho các em được học tập một cách toàn diện, học sinh được học đủ các môn học. Song song với các môn học khác, Hoạt động giáo dục (HĐGD) Mỹ thuật cũng là môn học hết sức quan trọng, học tốt môn Mỹ thuật cũng đồng nghĩa các em học tốt môn học khác như: Toán, Tiếng Việt, Khoa học . . . Mỹ thuật luôn mang đến cho các em một tâm hồn tươi sáng, yêu đời và yêu cuộc sống xung quanh hơn.

Thông qua học tập môn Mỹ thuật ở trường phổ thông, bước đầu học sinh sẽ được làm quen với ngôn ngữ tạo hình, những yếu tố cơ bản của Mỹ thuật, những kiến thức thẩm mỹ qua các bài tập thực hành; qua các tác phẩm nghệ thuật của cuộc sống và thiên nhiên. Để từ đó hình thành xúc cảm thẩm mỹ lành mạnh, đúng đắn. Cũng chính vì lẽ đó Giáo dục nghệ thuật trong nhà trường còn mang ý nghĩa giáo dục nhân văn, giáo dục nhân cách của con người trong xã hội.

Qua những năm thực hiện theo chương trình dạy học Mỹ thuật theo phương pháp mới, bản thân tôi nhận thấy phương pháp dạy học Mỹ thuật mới hình thành tư duy sáng tạo hình ảnh của học sinh, hơn thế nữa rèn được nhiều kỹ năng quan trọng cho học sinh như: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng sống, kỹ năng hợp tác...; khơi gợi và phát huy vốn thẩm mỹ, mang lại niềm hứng khởi cho các em trước cái đẹp từ đó các em biết vận dụng cái đẹp vào trong cuộc sống hằng ngày. Tuy nhiên, thực tế cho thấy khả năng tư duy hình tượng và sáng tạo sản phẩm, được kể bằng ngôn ngữ mỹ thuật thì không phải học sinh nào cũng có được; thậm chí khi có sự hỗ trợ của giáo viên thì đối với những em không có năng khiếu, kỹ năng trình bày yếu cũng là khó khăn cho các em. Bên cạnh đó, khi áp dụng phương pháp mới này đòi hỏi học sinh phải chuẩn bị nhiều đồ dùng hỗ trợ quá trình thực hành, nhiều học sinh quên đồ dùng, không chuẩn bị đồ dùng có thể do điều kiện khách quan nên lại càng khó khăn để học sinh thực hiện hoạt động thực hành có hiệu quả. Đồng thời trong quá trình tổ chức dạy học việc tiếp cận dạy học theo phương pháp mới nhiều giáo viên còn băn khoăn về cách sử dụng đồ dùng phục vụ môn học giải quyết như thế nào để đáp ứng nhu cầu học tập của học sinh hay hình thức tổ chức lớp học ra sao, cách thực hiện các quy trình dạy học. Để giải quyết vấn đề này, không chỉ ngày một ngày hai mà cần cả một quá trình để các em tiếp cận, làm quen và vận dụng phương pháp mới.

Trước thực trạng đó, bản thân tôi là một giáo viên dạy HĐGD Mỹ thuật lớp 1 đến lớp 5 tôi rất trăn trở, suy nghĩ nên làm thế nào để tìm ra biện pháp hay, có tính khả thi cao trong việc dạy học sinh học HĐGD Mỹ thuật theo phương pháp mới đạt

hiệu quả. Qua tìm tòi, nghiên cứu, tham khảo ở sách báo, tài liệu; qua học hỏi ở đồng chí, đồng nghiệp tôi thiết nghĩ có nhiều biện pháp giúp học sinh học tốt HĐGD Mĩ thuật phù hợp với đặc điểm tư duy của học sinh bậc tiểu học. Đó chính là lý do vì sao tôi chọn cho mình nội dung: ***“ Một số biện pháp nâng cao hiệu quả dạy học HĐGD Mĩ thuật theo phương pháp mới ở trường Tiểu học”***. để nghiên cứu và áp dụng vào công tác giảng dạy của mình. Mong được chia sẻ và nhận được những đóng góp chân tình từ các thầy giáo, cô giáo và đồng nghiệp.

2. Điểm mới của sáng kiến

Kinh nghiệm dạy học HĐGD Mĩ thuật cho học sinh luôn là vấn đề được nhiều giáo viên dạy Mĩ thuật quan tâm, chính vì thế nội dung này cũng đã có nhiều sáng kiến kinh nghiệm chia sẻ. Tuy nhiên, làm tốt công tác này còn tùy thuộc nhiều vào đặc điểm tình hình của trường, lớp mình, đối tượng học sinh trong mỗi lớp để có những biện pháp giảng dạy phù hợp với đối tượng học sinh. Trong phạm vi sáng kiến này tôi đưa ra một số điểm mới tập trung ở các biện pháp nâng cao hiệu quả dạy học HĐGD Mĩ thuật theo phương pháp mới ở trường Tiểu học tôi đang giảng dạy. Qua dạy học HĐGD Mĩ thuật theo phương pháp mới giúp giáo viên vận dụng các quy trình dạy học chủ động hơn khi dựa vào thực tế học sinh, nhà trường và địa phương. Học sinh cảm thấy say mê học tập hơn, không bị áp lực nhiều về mặt thời gian hoặc sợ mình không làm được. Rèn luyện cho học sinh rất nhiều kỹ năng, phát huy được trí tưởng tượng của các em. Các hoạt động học tập trên lớp hoàn toàn do học sinh chủ động: chủ động hợp tác, chủ động tư duy sáng tạo, chủ động phân tích đánh giá.

3. Phạm vi áp dụng sáng kiến

- Đối tượng: Học sinh lớp 1, 2, 3, 4, 5 tại trường tôi đang dạy.
- Thời gian: Thực hiện trong năm học 2017 - 2018 và tháng 8,9,10 năm học 2018-2019 .
- Nội dung: Một số biện pháp nâng cao hiệu quả dạy học HĐGD Mĩ thuật theo phương pháp mới ở trường Tiểu học.

II. PHẦN NỘI DUNG

1. Thực trạng việc dạy và học HĐGD Mĩ thuật theo phương pháp mới ở trường tôi đang dạy

Trong những năm học bản thân tôi được nhà trường phân công giảng dạy HĐGD Mĩ thuật lớp 1, 2, 3, 4, 5. Qua thời gian giảng dạy thực tế tôi thấy có những thuận lợi và khó khăn sau:

1.1. Thuận lợi

- Ban giám hiệu nhà Trường, giáo viên, Hội phụ huynh luôn quan tâm hỗ trợ đến các hoạt động của lớp; thường xuyên động viên, khuyến khích giáo viên áp dụng

phương pháp mới vào giảng dạy, luôn tạo mọi điều kiện để giáo viên an tâm công tác và thực hiện tốt nhiệm vụ được giao.

- Giáo viên nhiệt tình, năng động, có kinh nghiệm lại yêu nghề dành nhiều tâm huyết cho học sinh.

- Cơ sở vật chất đảm bảo cho dạy và học các môn học nói chung và HĐGD Mỹ thuật nói riêng.

- Các em ngoan, luôn có ý thức học tập tốt, nhiều em sáng tạo, mạnh dạn trao đổi, học hỏi từ bạn rất nhiều. Thông qua hoạt động mỹ thuật thực tế, học sinh tự mình phân tích, đánh giá, tự lựa chọn và nhận thức để hình thành, phát triển những năng lực cá nhân.

1.2. Khó khăn

- Giáo viên vẫn còn phân vân nhiều trong việc lựa chọn và vận dụng các quy trình dạy học.

- Trang thiết bị phục vụ môn học chưa đủ đáp ứng nhu cầu cho dạy - học Mỹ thuật.

- Quan niệm một số phụ huynh chỉ coi trọng các môn học như Toán, Tiếng Việt... mà chưa coi trọng HĐGD Mỹ thuật nên làm ảnh hưởng đến việc học tập của các em, nhiều em chỉ học qua loa, gây chán nản, không tự tin khi học bài vì thế không thấy được cái hay, cái đẹp của Mỹ thuật.

- Nhiều em do thờ ơ với môn học nên không chuẩn bị đầy đủ dụng cụ học tập. Đối với các em lớp 1 nền nếp lớp chưa ổn định, học sinh không quen ngồi lâu trong khuôn khổ.

- Diện tích phòng học Mỹ thuật còn chật hẹp không đảm bảo không gian cho các em tập vẽ, hội họa.

Để tăng tính thuyết phục làm căn cứ cho quá trình rút kinh nghiệm dạy học và đề xuất trong sáng kiến này trước khi đưa ra thực nghiệm, bản thân tôi đã tiến hành tổ chức khảo sát chất lượng học sinh.

Kết quả khảo sát chất lượng đầu năm học 2017 – 2018:

Khối Lớp	Tổng số	Hoàn thành Tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		SL	%	SL	%	SL	%
1	101	10	9,9	87	86,1	4	4,0
2	79	12	15,2	64	81,0	3	3,8
3	95	15	15,8	77	81,1	3	3,1
4	84	18	21,4	65	77,4	1	1,2
5	107	26	24,3	80	74,8	1	0,9
Cộng	466	81	17,4	373	80,0	12	2,6

Như vậy, qua kết quả khảo sát chúng tôi nhận thấy vẫn còn rất nhiều em không thích học môn HĐGD Mĩ thuật, nhiều em chưa nắm được cách vẽ Một số em cảm thấy lúng túng khi chọn màu vẽ, chưa thực sự tự tin cách vẽ của mình. Một số em cảm thấy khó vì mình không có năng khiếu, còn thiếu dụng cụ học tập, đến giờ vẽ bạn làm bài mình không có dụng cụ thì ngồi chơi nên sinh ra chán nản.

Từ thực trạng khảo sát cùng quá trình quan sát tìm hiểu nguyên nhân tôi xin chia sẻ một vài biện pháp dạy học mà bản thân trực tiếp ứng dụng để nâng cao hiệu quả tiếp thu của học sinh khi học HĐGD Mĩ thuật.

2. Các giải pháp thực hiện.

2.1. Bám sát hướng dẫn dạy Mĩ thuật đồng thời lên kế hoạch thiết kế bài học phù hợp, đảm bảo, đúng trình tự

Với chương trình dạy học Mĩ thuật theo phương pháp mới, về cơ bản học sinh được học theo hướng dẫn của Sách học Mĩ thuật. Tuy nhiên, để phù hợp từng đối tượng và năng lực của học sinh, tôi đã thực hiện kế hoạch bài học riêng cho từng tiết.

***/ Mục tiêu:** Khi xây dựng kế hoạch bài học tôi bám theo mục tiêu chung của chủ đề của Sách học Mĩ thuật, rồi chia mục tiêu đó theo tiết, phù hợp với năng lực của học sinh những vẫn đảm bảo được kiến thức, kĩ năng, năng lực và thái độ.

***/ Khởi động – giới thiệu bài:** Đây là hoạt động quan trọng tiến trình dạy học, nó luôn tạo hứng khởi cho học sinh và đưa các em đến gần với bài học hơn. Để một tiết học lôi cuốn học sinh tham gia tích cực, hứng thú ngay vào đầu tiết học thì phần khởi động và giới thiệu bài phải phong phú, đa dạng. Tôi thường tổ chức hát bài hát liên quan đến chủ đề hay chơi trò chơi.

Ví dụ ở tiết 1: Hướng dẫn học sinh tìm hiểu chủ đề (chủ đề ***Khu vườn kì diệu*** – **Lớp 2**) trình tự các hoạt động như sau:

- Khởi động: Giáo viên tổ chức trò chơi: Ai nhanh tay – khéo tay. Phổ biến luật chơi: Mỗi nhóm cử 1 đại diện lên vẽ cây và lá cây. Học sinh dưới lớp hát 1 bài tự chọn. Khi hát hết bài thì các đội thi vẽ phải ngừng tay. Đội nào có học sinh vẽ nhanh, vẽ được nhiều hình cây, lá cây nhất là đội thắng cuộc.

- Cả lớp nhận xét phần thi của các đội.

- Giáo viên dẫn dắt vào chủ đề:

+ Xung quanh chúng ta nhiều cảnh vật đẹp nhưng hình ảnh về cây cối, hoa lá vẫn là hình ảnh quen thuộc và tươi đẹp nhất. Để làm cho hình ảnh mang một vẻ đẹp khác ở trong tranh vẽ, hôm nay cô và các em cùng tìm hiểu qua chủ đề: ***Khu vườn kì diệu***.

Ví dụ: Tổ chức trò chơi Hát nhanh những bài hát có tên con vật . Chia lớp thành 2 nhóm. Mỗi nhóm có 30 giây để tìm ra bài hát nói về các con vật. Oẳn tù tì để chọn nhóm hát trước, khi hát xong nhóm tiếp theo hát, cứ lần lượt cho đến khi nhóm còn

lại không tìm ra bài hát nào thì nhóm đó thua. Kết thúc trò chơi, giáo viên giới thiệu: Đây là những bài hát nói về các con vật quen thuộc. Để giúp các em có thể tạo hình được những con vật nuôi mà mình thích, hôm nay cô và các em cùng tìm hiểu qua chủ đề *Con vật quen thuộc (Tiết 1)*.

Trước khi bắt đầu một tiết học, cần đặt ra các câu hỏi để liên kết tiết học trước và tiết học tiếp theo:

Ví dụ ở tiết 2: Chủ đề ***Con vật quen thuộc*** – Lớp 3. Tiết 1, học sinh đã được tìm hiểu cách trang trí con vật bằng các đường nét và nhiều màu sắc. Vào tiết 2: Có thể đặt câu hỏi để học sinh nhớ lại nội dung tiết trước: ? *Ở tiết 1, các em đã được tìm hiểu cách vẽ con vật quen thuộc, vậy ai cho cô biết cách vẽ con vật lần này có gì khác?* Khi đó mới dẫn dắt vào bài học.

***/ Tìm hiểu bài, cách thực hiện, thực hành:** Với các hoạt động này, dựa vào Sách hướng dẫn học Mĩ thuật, dựa đối tượng học sinh để tôi lựa chọn các Quy trình phù hợp.

- Qua mỗi hoạt động, cần dựa vào nội dung để đưa ra các tiêu chí đánh giá phù hợp.

- Theo kế hoạch chương trình dạy học Mĩ thuật 1 tiết/ tuần nên có những chủ đề học sinh phải dừng lại khi hết tiết nên theo tôi phải hướng dẫn học sinh bảo quản sản phẩm tại lớp dưới sự giám sát của giáo viên chủ nhiệm và giáo viên bộ môn. Đồng thời, động viên, khích lệ để học sinh đỡ mất hứng thú khi hết tiết.

- Kế hoạch cho từng hoạt động hoặc cho toàn bộ quy trình theo phương pháp Đan Mạch một chuỗi các hoạt động hoặc liên kết các quy trình với nhau, kết thúc hoạt động này sẽ là mở ra cho hoạt động tiếp theo...Nên cần nắm rõ các hoạt động dạy - học diễn ra theo trình tự hợp lý và nối tiếp nhau.

- Xây dựng các nội dung giúp học sinh trải nghiệm: Đây là nội dung rất quan trọng để thấy được tinh thần đổi mới theo phương pháp dạy học Đan Mạch. Việc để học sinh tự trải nghiệm là điều rất quan trọng, tùy theo từng chủ đề mà giáo viên lựa chọn các hoạt động cho phù hợp giúp học sinh nhớ lại kiến thức, ghi nhớ các hình ảnh, đồng thời cho các em cơ hội chia sẻ những gì các em đã biết khi trình bày về suy nghĩ cá nhân, về ý tưởng, về ước muốn. Qua quá trình này học sinh sẽ có được những kiến thức thực tế để gợi mở cách nhìn nhận, cảm giác, sự tò mò, trí nhớ, trí tưởng tượng và phát triển sức sáng tạo và biểu đạt thông qua việc được nghe kể chuyện, chia sẻ những trải nghiệm của bản thân về chủ đề liên quan, xem tranh ảnh, hoặc tổ chức các trò chơi phù hợp với từng lớp học.

Ví dụ: Ở chủ đề *Những con vật ngộ nghĩnh* (lớp 1), *Con vật quen thuộc* (lớp 2,3) tôi tổ chức cho học sinh kể về con vật em thích nhất (hình dáng, màu sắc, đặc điểm nổi bật...). Hay chủ đề *Em và những người thân yêu* (lớp 1), *Sự chuyển động*

của dáng người (lớp 4), Em đến trường (lớp 2),... tôi cho học sinh tạo dáng sẽ thấy ngay hiệu quả bất ngờ. Vì tạo dáng gây hứng thú học tập, giúp cho học sinh nâng cao hiểu biết về những tình huống sự kiện từ đời sống hàng ngày của các em. Học sinh tự tạo lại các dáng hoạt động từ những tình huống trong hoạt động chơi, làm việc hoặc học tập. Các em dễ dàng nắm bắt được hình dáng, tư thế của người khi hoạt động để vẽ.

Chủ đề Chân dung biểu cảm (lớp 3) tôi mời 3 – 4 em lên thể hiện từng biểu cảm của khuôn mặt: vui, buồn, tức giận, ngạc nhiên,... để các em hiểu rõ về biểu cảm chính là sự thay đổi các đường nét trên các bộ phận của khuôn mặt, từ đó các em biết vận dụng vào thực hành dễ hơn.

***/ Trưng bày, đánh giá sản phẩm:** Đây là hoạt động kết thúc một chủ đề, là một phần để đánh giá năng lực của học sinh. Hoạt động này, tôi để học sinh tự trình bày, tự đánh giá nhận xét lẫn nhau; chỉ khi nào các em cảm thấy khó khăn trong lời nhận xét thì tôi hỗ trợ cho các em nắm rõ. Với những chủ đề mà học sinh làm bài cá nhân thì tôi hướng dẫn các em tự đánh giá, nhận xét bài theo nhóm, sau đó mỗi nhóm tự chọn một bài đại diện để trình bày, nhận xét trước lớp cùng với nhóm bạn.

***/ Tích hợp giáo dục:** Dựa vào nội dung của từng chủ đề để vận dụng nội dung tích hợp phù hợp. Có thể là những câu hỏi liên hệ thực tế hoặc một đoạn video, một bài hát, một trò chơi.

2.2. Áp dụng các quy trình Mỹ thuật vào giảng dạy một cách linh hoạt

Tôi đã vận dụng các quy trình phù hợp với năng lực của học sinh, cơ sở vật chất của Nhà trường, tình hình thực tế địa phương. Từ đó, dựa vào nội dung các chủ đề, căn cứ vào số tiết của chủ đề đó tôi đã thay đổi linh hoạt các quy trình nhưng vẫn đảm bảo học sinh đạt được mục tiêu bài học. Cụ thể:

II.2.1. Quy trình Vẽ cùng nhau và xây dựng câu chuyện: Có những chủ đề chỉ nằm trong 2 tiết thì tôi cho học sinh làm bài vẽ cá nhân hoặc vẽ theo nhóm cho đến khi hoàn thành và giới thiệu sản phẩm. Vì tôi nghĩ nếu sử dụng thêm nội dung Xây dựng cốt truyện, tức là sau khi học sinh vẽ bài xong, các em phải xây dựng nội dung câu chuyện có sẵn hoặc câu chuyện thực tế để sắm vai thì sẽ không đủ thời gian cho tất cả các nhóm trình bày, như vậy sẽ rất mất thời gian, các nhóm khác không có cơ hội để giới thiệu sản phẩm của mình; đặc biệt đối với học sinh lớp 1, 2, 3 thì khả năng để các em tự suy nghĩ ra câu chuyện là quá khó nên quy trình Vẽ cùng nhau này chỉ áp dụng cho những chủ đề có số lượng 2 tiết, đa phần áp dụng cho học sinh khối 1,2,3 và dần dần tôi rèn cho các em kỹ năng trình bày, giới thiệu sản.

Học sinh hợp tác nhóm trong quy trình Vẽ cùng nhau

Học sinh hợp tác nhóm trong quy trình Vẽ cùng nhau

Chủ đề 10: Cuộc sống quanh em (lớp 5)

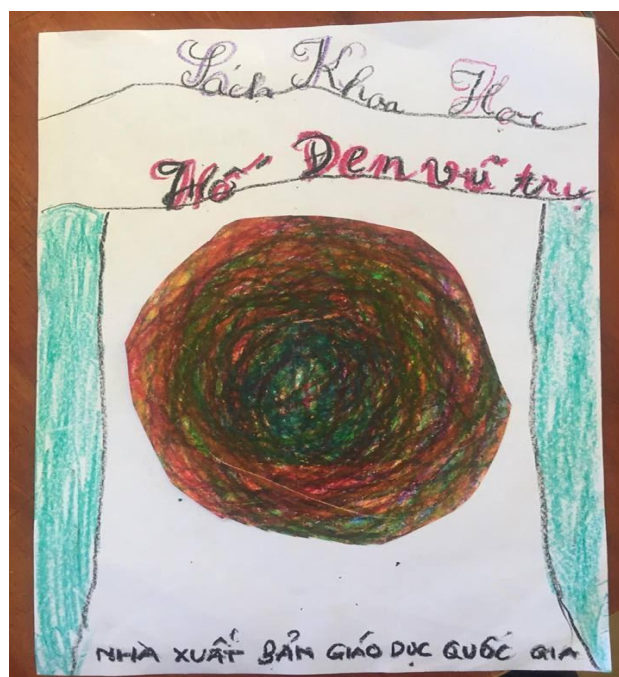

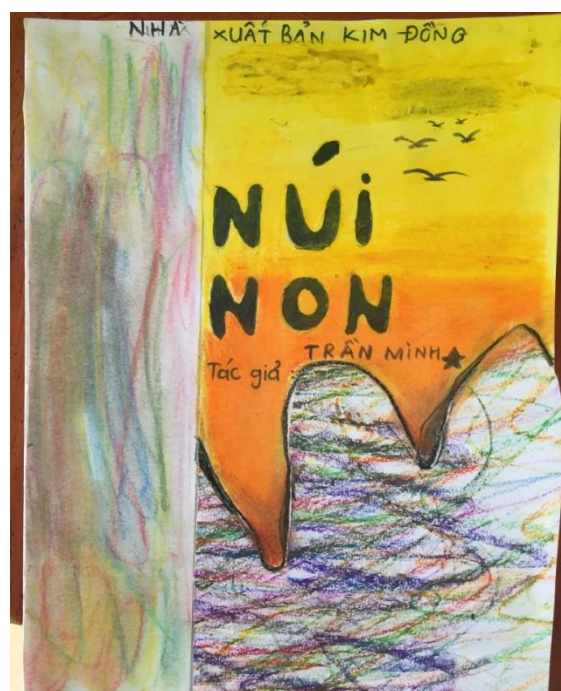
Chủ đề 4: Những con cá đáng yêu (Lớp 1)

2.2.2. Quy trình vẽ theo nhạc và trang trí:

Quy trình này áp dụng được cho những chủ đề có 2 tiết hay 3 tiết. Theo trình tự Vẽ theo nhạc là học sinh nghe nhạc rồi sử dụng màu để vẽ lên giấy theo giai điệu tiết tấu của bài nhạc, các em phải đi vòng tròn và vẽ màu lên tờ giấy chung của cả nhóm. Tuy nhiên nếu dựa vào điều kiện thực tế Nhà trường (số lượng học sinh trong lớp quá đông) có lẽ hơi khó vì các em không có chỗ để di chuyển, gây lộn xộn trong lớp học nên tôi đã thay đổi hình thức này theo cách: Học sinh nghe giai điệu, tiết tấu âm nhạc và đứng tại chỗ để vẽ màu (có thể vẽ lên giấy cá nhân hoặc nhóm). Trong quá trình vẽ tôi tạo hứng thú cho học sinh bằng cách hướng dẫn các em thả lỏng người, nghiêng người theo điệu nhạc (nhạc nhẹ nhàng), nhún nhảy (nhạc mạnh). Qua nhiều lần sử dụng hình thức này tôi thấy các em rất thoải mái, hứng thú với giờ học mà vẫn có được sản phẩm âm nhạc.

Trong quá trình học sinh thực hành, tôi vẫn mở nhạc nhỏ, nhẹ nhàng để cảm em được thoải mái thực hành.

*Quy trình **Vẽ theo nhạc** được học sinh thực hiện hiệu quả*

2.2.3. Quy trình vẽ biểu cảm: Quy trình này học sinh vẽ mà không nhìn giấy, chỉ nhìn vào sự vật, đối tượng quan sát được hoặc vẽ theo ghi nhớ nên nhiều em rất ngỡ ngàng, có em sợ vẽ xấu, vẽ sai nên nhìn lén vào giấy dẫn đến bài vẽ không mang tính biểu cảm. Vì vậy, trước khi bắt đầu vào thực hành, tôi phải vẽ hướng dẫn để các em hình dung dễ hơn, nhắc học sinh mắt nhìn tới đâu thì tay đưa nét vẽ tới đó cho đến khi hết điểm nhìn. Quan trọng nhất, phải hướng dẫn các em điều chỉnh nét vẽ cho bố cục hợp lý.

Ví dụ: Chủ đề 4: *Chân dung biểu cảm (lớp 3):*

Tôi hướng dẫn cho các em khi sắp xếp bố cục: Muốn bố cục cân đối với tờ giấy vẽ thì trước hết cần phải chọn điểm đặt nét vẽ đầu tiên là ở phần đầu, cách mép trên của tờ giấy khoảng 3 – 4 cm rồi bắt đầu đẩy nét vẽ theo mắt quan sát cho đến khi kết thúc quá trình. Nếu khi vẽ xong, bố cục hơi lệch thì gợi ý để các em cắt bớt phần giấy cho cân đối.

Thường thì khi vẽ xong các em thấy hình vẽ méo mó, khó chịu nên chúng ta cần giải thích cho học sinh hiểu được rằng: Chính sự méo mó đó tạo nên nét biểu cảm cho bức tranh và cho học sinh biết rằng một bức tranh có biểu cảm không chỉ dựa vào vào đường nét mà nó còn thể hiện ở màu sắc. Vì vậy, trong quá trình thực hành tôi luôn tôn trọng mọi đường nét mà học sinh thể hiện; gợi ý cho các em tự do, thoải mái chọn, tô màu theo ý thích, sử dụng nhiều màu sắc càng tốt và luôn động viên, khích lệ các em vẽ bài.

Học sinh đang thực hiện chủ đề 4: Vẽ chân dung biểu cảm (lớp 3)

Sản phẩm Quy trình Vẽ biểu cảm

2.2.4. Quy trình tạo hình bằng dây thép và vật dụng tìm được:

Là tạo hình bằng lắp ghép, trang trí từ những vật liệu phế thải, uốn dây thép và giấy bồi, các vật liệu có sẵn ở gia đình (bông, tấm, các loại hạt, len, các loại vỏ,...) thông qua sự liên tưởng về thế giới xung quanh để tạo thành các tác phẩm biểu đạt 2

chiều hoặc 3 chiều. Đối với học sinh lớp 1, 2 quy trình tạo hình bằng dây thép là khó thực hiện được vì các em chưa thể sử dụng kìm cắt, uốn dây thép theo ý muốn nên chỉ có thể tạo hình từ vật phế thải, giấy bồi hoặc đất nặn,... Tuy nhiên tôi cũng vẫn giới thiệu về cách thực hiện và sáng tạo với dây thép để học sinh có điều kiện làm ở nhà với sự hỗ trợ từ phụ huynh xem như đó là một Hoạt động ứng dụng.

Quy trình tạo hình 2D từ vật tìm được

Sản phẩm của chủ đề 12: Thử nghiệm và sáng tạo với các chất liệu (Lớp 5)

Chủ đề 8: Sáng tạo với những nếp gấp (lớp 4)

2.2.5. Quy trình xây dựng cốt truyện: Quy trình này tôi thường áp dụng cho những chủ đề có 3 tiết hoặc 4 tiết vì học sinh có nhiều thời gian chuẩn bị nội dung hơn. Khi chọn nội dung để xây dựng cốt truyện, tôi gợi ý cho học sinh về nhân vật, bối cảnh, sự kiện... phải phù hợp tâm lý lứa tuổi của các em. Tình huống truyện dễ hình dung, dễ trình bày để học sinh có thể sắm vai, đóng kịch và xây dựng bối cảnh bằng hình thức vẽ, cắt dán, xé dán, tạo hình 3D... Ví dụ một số nội dung như: lao động làm vệ sinh, biểu diễn văn nghệ...

Khi bắt đầu thực hành nên cho các nhóm thảo luận, chọn nội dung trước để có sự đồng nhất về hình ảnh của các cá nhân trong nhóm.

Ví dụ: Chủ đề 2: *Chúng em với thế giới động vật (lớp 4)*

Khi thực hiện chủ đề này các nhóm có thể chọn nội dung về các con vật dưới đại dương, các con vật trong khu rừng, các con vật nuôi trong nhà,... Mỗi cá nhân tự vẽ về hình ảnh các con vật liên quan đến nội dung đã chọn, cắt sản phẩm tạo thành ngân hàng hình ảnh; cả nhóm tập hợp, lựa chọn hình ảnh và sắp xếp bố cục dán hoặc tạo không gian 3D; vẽ thêm những hình ảnh phụ liên quan đến nội dung. Các nhóm phải chuẩn bị hình thức giới thiệu về câu chuyện theo cách phân vai nhân vật hoặc cử một bạn đại diện nhóm lên kể lại câu chuyện theo tranh tùy vào khả năng của học sinh.

*Câu chuyện **Khu rừng** được học sinh lựa chọn và thể hiện*

*Học sinh sắp xếp hình ảnh theo nội dung câu chuyện của
Chủ đề 2: Chúng em với thế giới động vật (lớp 4)*

2.2.6. Quy trình Điều khắc – Nghệ thuật tạo hình không gian: Quy trình này tôi vận dụng cho một số chủ đề khối 4, 5 vì quy trình có độ khó. Học sinh chỉ dừng lại ở việc sử dụng đất nặn, sự liên kết các hình khối có sẵn từ vật liệu kiếm được. Đồng thời kết hợp với quy trình **Tạo hình con rối và biểu diễn nghệ thuật** để các em vận hết khả năng biểu diễn của mình.

Ví dụ: Chủ đề 2: *Sự liên kết thú vị của các hình khối (lớp 5)*

Sau khi tạo hình được không gian tôi chỉ hướng dẫn học sinh giới thiệu về sản phẩm một cách nhẹ nhàng để các em cảm thấy thoải mái và cùng được đóng góp ý kiến, đánh giá. Những chủ đề tôi vận dụng thêm quy trình khác để các em được thể hiện rõ ý tưởng của sản phẩm.

H1

H2

H3

Quá trình và sản phẩm (H1, H2, H3) của chủ đề 8: *Trang trí sân khấu và sáng tác câu chuyện (Lớp 5)*

Chủ đề : *Trang trí sân khấu và sáng tác câu chuyện (lớp 5) không chỉ là giới thiệu mà các nhóm có thể phân vai nhân vật để biểu diễn.*

2.3. Tạo hứng thú học tập cho học sinh thông qua các hoạt động

Học Mỹ thuật phụ thuộc nhiều vào năng khiếu của từng cá nhân, do đó chúng ta không nên đòi hỏi quá nhiều ở các em. Học sinh hoàn thành sản phẩm đúng theo nội dung chủ đề, qua mỗi giờ học các em biết nhận xét, đánh giá được sản phẩm của mình, của bạn đã là thành công. Mỗi lời khen, động viên, khích lệ dù rất nhỏ của giáo viên cũng có thể là một động lực lớn để các em cố gắng.

Khi học sinh thực hành, giáo viên cần phải theo dõi, quán xuyến chung, hỗ trợ khi học sinh chưa rõ hoặc còn lúng túng. Theo dõi giúp học sinh kém, động viên khích lệ học sinh khá, cụ thể là:

- + Gợi ý học sinh nhận ra những thiếu sót ở bài vẽ để học sinh tự rút kinh nghiệm và tự sửa chữa.

- + Động viên, khích lệ học sinh khá, giỏi tạo điều kiện cho các em suy nghĩ tìm tòi thêm, nâng cao hiệu quả sáng tạo ở bài vẽ.

Ví dụ : Khi học sinh vẽ biểu đạt, tôi khuyến khích học sinh tự do lựa chọn chất liệu, màu sắc phù hợp để vẽ nhằm tăng tính biểu cảm; quan sát cả lớp, đặt câu hỏi để giúp các em lựa chọn được màu sắc và nội dung đạt chất lượng. Sau hoạt động này, tôi hướng dẫn học sinh dùng khung tự tạo để tự xác định bố cục bức tranh trong Vẽ chân dung nếu bố cục bị lệch giúp cho các em cách nhìn thẩm mỹ.

Khi vẽ theo nhạc, tôi thường khơi gợi cảm hứng nghe nhạc bằng cách nhún nhảy, sử dụng các động tác tay hoà theo giai điệu cùng các em để các em cảm thấy tiết học thú vị hơn.

2.4. Hướng dẫn kĩ năng trình bày, đánh giá nhận xét sản phẩm cho học sinh

Dạy học Mỹ thuật theo phương pháp mới là làm thế nào để học sinh có cơ hội thể hiện mình; “biểu đạt bản thân”, hiểu - cảm nhận được hình ảnh của sản phẩm, tác phẩm Mỹ thuật; giao tiếp, trao đổi, tiếp nhận ý tưởng và ý nghĩa thông qua sản phẩm đòi hỏi người dạy phải có sự nỗ lực rất lớn. Nếu kỹ năng trình bày tác phẩm trước lớp của học sinh không tốt thì các em sẽ không diễn tả được hết những suy nghĩ, những ý tưởng mà các em đã thể hiện trong tác phẩm của mình và các bạn khác chưa chắc đã hiểu hết ý nghĩa, thông điệp trong tranh vẽ. Vì thế trong quá trình giảng dạy, tôi luôn cố gắng tìm ra mọi cách để giúp học sinh có kỹ năng trình bày tác phẩm trước lớp đồng đều và tự nhiên nhất.

- + Cần có kỹ năng quan sát và kỹ năng lắng nghe tốt để khi các em gặp khó khăn giáo viên phát hiện kịp thời để có biện pháp giúp đỡ, sẻ chia. Luôn lắng nghe và luôn thấu hiểu mọi suy nghĩ của các em, để từ đó giúp các em thổ lộ hết những điều mình đang suy nghĩ.

+ Tôn trọng, giúp đỡ học sinh khi các em trình bày tác phẩm ngay từ lần đầu tiên, để các em có đủ tự tin cho những lần tiếp theo.

+ Không chê bai học sinh và hướng cho các bạn khác động viên bạn đang trình bày.

+ Giúp cho tất cả học sinh trong lớp hiểu hiểu rằng: mỗi bạn có một thế mạnh riêng, không bạn nào giống bạn nào, nên tôn trọng bạn nghĩa là tôn trọng chính bản thân mình.

+ Ngay từ hoạt động thực hành, giáo viên đã hướng cho học sinh thói quen vừa làm bài vừa suy nghĩ tìm lời thoại, lời giới thiệu cho tác phẩm của nhóm để khi lên trình bày các em tự tin và không bị lúng túng.

+ Trong mỗi tiết học, giáo viên luôn giao tiếp với học sinh đặc biệt là các em thiếu tự tin trong giao tiếp để các em mạnh dạn hơn.

+ Đề nghị các bạn mạnh dạn trong nhóm giúp đỡ bạn nhút nhát.

+ Tạo điều kiện cho các em nhút nhát được trình bày tác phẩm trước lớp thường xuyên hơn.

+ Trong trường nếu học sinh khó khăn trong cách trình bày thì hỗ trợ thêm.

Ví dụ: Khi học sinh lên giới thiệu sản phẩm thì học sinh sẽ giới thiệu theo mạch:

- Hãy giới thiệu về chủ đề bức tranh

- Trong bức tranh có những hình ảnh gì? Hình ảnh nào là hình ảnh chính?

Hình ảnh nào là hình ảnh phụ?

- Hãy nói về cảm nghĩ của mình về bức tranh hoặc qua bức tranh muốn nói lên điều gì?

- Mời các bạn chia sẻ ý kiến.

+ Khi học sinh trình bày xong sản phẩm của mình, các học sinh khác nêu lên một vài ý kiến nhận xét về sản phẩm như: Mình thích hình ảnh...trong tranh của bạn. Mình thích cách trang trí và vẽ màu của bạn. Mình thấy hôm nay bạn trình bày thật tự tin...

+ Dựa vào quá trình để nói lên sự tiến bộ của học sinh chứ không chỉ ở sản phẩm.

+ Luôn khích lệ động viên các em để các em tự tin hơn vào bản thân. Môn học Mỹ thuật không chỉ đòi hỏi các em kỹ năng sáng tạo hình ảnh, kỹ năng sắp xếp bố cục, kỹ năng vẽ màu.... mà còn đòi hỏi các em có kỹ năng trình bày nội dung tác phẩm trước lớp vì khi các em có kỹ năng trình bày nội dung sản phẩm thì các em đã thực sự cảm nhận được giá trị nghệ thuật của một phần hay toàn bộ sản phẩm đó.

Học sinh tham gia nhận xét, đánh giá sản phẩm của nhóm bạn

Trình bày và giới thiệu sản phẩm (lớp 4)

3. Kết quả sau áp dụng giải pháp

Trong thời gian tìm tòi và áp dụng một số biện pháp dạy Mỹ thuật theo phương pháp mới, tôi nhận thấy học sinh đã quen và thực hiện tương đối tốt phương pháp học tập mới này, áp lực học tập không còn là vấn đề với các em. Học sinh yêu thích môn học hơn, vẽ một cách say sưa hơn, hứng thú với nhiều sáng tạo, khiến cho tiết học trở nên thoải mái, nhẹ nhàng. Quan trọng hơn cả là các em đã thấy tự tin khi vẽ, tạo được những câu chuyện ngộ nghĩnh mang hiệu quả bất ngờ, đẹp mắt. Hơn nữa, những em có năng khiếu diễn thuyết được có cơ hội thể hiện mình, bộc lộ khả năng của mình trước đám đông. Những em không có năng khiếu vẫn cảm thấy tự tin hơn vì sau mỗi sản phẩm của em là những lời khen, các em không còn nghĩ đó là bài vẽ xấu mà là các em đang thể hiện theo cách riêng của mình.

Đánh giá sản phẩm của các em tôi thấy có sự tiến bộ so với thời gian đầu. Tính sáng tạo, độc đáo được học sinh thể hiện qua từng chủ đề sinh động, phong phú và đa dạng. Những bức tranh có tạo hình đầy sáng tạo, ngộ nghĩnh xuất hiện ngày càng nhiều. Điều quan trọng là các em hào hứng, say mê trong mỗi tiết học Mỹ thuật.

Kết quả cuối năm học 2017 – 2018 như sau :

Khối Lớp	Tổng số	Hoàn thành Tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		SL	%	SL	%	SL	%
1	101	34	33,7	67	66,3	0	0
2	79	31	39,2	48	60,8	0	0
3	95	30	31,6	65	68,4	0	0
4	84	27	32,1	57	67,9	0	0
5	107	61	57,0	46	43,0	0	0
Cộng	466	183	39,3	283	60,7	0	0

Năm học 2018 – 2019 là năm học tiếp tục đẩy mạnh thực hiện dạy học Mỹ thuật theo phương pháp mới, với những kinh nghiệm đúc rút từ các năm học trước, tôi đã vận dụng các biện pháp dạy học hợp lí, có hiệu quả. Điều này đã thấy rõ qua 2 tháng đầu năm học, các em cảm thấy hứng thú hơn với các chủ đề, các quy trình dạy học; sản phẩm của các em sáng tạo hơn.

Qua những kết quả trên, cho thấy phương pháp mới này có hiệu quả và khả quan. Mặc dù dạy Mỹ thuật theo phương pháp Đan Mạch cho học sinh lớp Tiểu học gặp nhiều khó khăn như có nhiều quy trình khó so với năng lực của các em, việc chuẩn bị đồ dùng học tập phải nhiều,... Nhưng để cho phép giáo viên linh động vận dụng các quy trình phù hợp với tình hình thực tế và bản thân mỗi người giáo viên có tư duy sáng tạo, phát huy tinh thần đổi mới phương pháp thì hy vọng sẽ có nhiều kết

quả tích cực hơn khi sử dụng phương pháp mới vào dạy học Mỹ thuật ở trường Tiểu học.

III. PHÂN KẾT LUẬN

1. Ý nghĩa của sáng kiến

Việc vận dụng phương pháp mới vào dạy học Mỹ thuật trong trường Tiểu thông qua hoạt động tự học theo hướng mở luôn tạo hứng thú, kích thích sự tương tác, tự duy sáng tạo và phát triển nhận thức giúp học sinh có được các khả năng: Biểu đạt và giao tiếp thông qua hình ảnh, khám phá và hiểu được văn hóa thông qua nghệ thuật thị giác, hình thành các kỹ năng sống trong lĩnh vực mỹ thuật, yêu thích cái đẹp và biết vận dụng vào cuộc sống sinh hoạt, học tập hàng ngày.

Thông qua đó, kết quả của học Mỹ thuật hiện nay là kết quả của cảm xúc, chứ không chỉ riêng về kỹ thuật để tạo ra cái đẹp riêng biệt trong sản phẩm của từng học sinh. Muốn có được điều đó phải tạo cảm xúc cho các em cùng với phương pháp giảng dạy hấp dẫn, lôi cuốn của giáo viên. Cái đẹp phù hợp với cách nhìn, cách nghĩ, cách cảm nhận của mỗi học sinh. Trẻ em có cách nhìn, cách nghĩ, cách cảm nhận riêng, không giống cách nhìn, cách nghĩ, cách cảm nhận của người lớn.

Qua quá trình áp dụng phương pháp dạy học HĐGD Mỹ thuật mới tôi nhận thấy cái hay của phương pháp này là đặt học sinh vào vị trí chủ động, các em tự tìm tòi, tự trải nghiệm và sáng tạo. Việc đánh giá học sinh cũng không còn bị đặt quá nặng vào sản phẩm của các em mà nó được đánh giá dựa trên cả quá trình mà các em tham gia. Đây là một chương trình giáo dục Mỹ thuật không chỉ phát huy tính tích cực sáng tạo mà còn rèn luyện được nhiều kỹ năng cho học sinh, đặc biệt là kỹ năng sống.

Nói tóm lại : Đối với dạy học nói chung và dạy Mỹ thuật nói riêng, không có phương pháp nào là tối ưu. Mỗi người giáo viên có phương pháp giảng dạy riêng nhưng để hiểu biết mỹ thuật đến với học sinh một cách tự nhiên, không áp đặt, xem đó như là một nhu cầu hoạt động vui chơi để phát triển và lớn lên cùng cuộc sống của các em.

2. Đề xuất, kiến nghị

Với mong muốn là làm thế nào để áp dụng phương pháp mới vào giảng dạy môn Mỹ thuật Tiểu học ngày càng hiệu quả và giúp giáo viên tháo gỡ những khó khăn, chúng tôi xin kiến nghị một số ý như sau:

- Đối với phụ huynh:

+ Tạo góc học tập để học sinh mang sản phẩm về nhà để trưng bày ở gia đình; tập cho học sinh thói quen sưu tầm và cất giữ những vật dụng, vỏ hộp, chai nhựa...không còn sử dụng để khi cần có thể sử dụng; quan tâm đến nhu cầu học tập của con em.

- Đối với nhà trường:

- + Nhà trường tạo điều kiện về cơ sở vật chất về nơi trưng bày sản phẩm của học sinh
- + Làm tốt công tác tư tưởng với phụ huynh để phụ huynh tham gia chuẩn bị tốt họa phẩm và vật liệu phục vụ cho phương pháp dạy Mỹ thuật Đan Mạch.
- + Tạo tốt mọi điều kiện để giáo viên linh hoạt vận dụng hiệu quả phương pháp dạy học mới để phù hợp khả năng nhận thức của học sinh và điều kiện cơ sở vật chất của nhà trường.

Qua thời gian tìm hiểu, đúc rút kinh nghiệm bản thân tôi cũng chỉ với mong muốn được góp một phần công sức bé nhỏ của mình vào sự nghiệp giáo dục chung. Có thể giải pháp nêu trên chưa phải là tối ưu nhưng đó chính là một cách cần thiết và dễ dàng áp dụng, giúp tôi thực hiện tốt hơn vai trò của mình khi giảng dạy bộ môn Mỹ thuật theo phương pháp mới. Tôi rất mong được sự tham khảo, nhận xét, góp ý bổ sung của đồng nghiệp, của cấp trên để giải pháp này được hoàn thiện hơn.

Duy Ninh, ngày 16 tháng 10 năm 2018

NGƯỜI VIẾT

Phạm Thị Trang

XẾP LOẠI CỦA HỘI ĐỒNG KHOA HỌC NHÀ TRƯỜNG

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

XÁC NHẬN CỦA HĐKH NGÀNH GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO QUẢNG NINH

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

